

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

DOPORUČENÍ

RADA

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 16. června 2022

o učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje

(2022/C 243/01)

(Text s významem pro EHP)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 165 a 166 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

1. I když v celé Unii dosáhlo mnoho členských států značného pokroku při provádění politik a programů v oblasti učení na podporu ekologické transformace a na podporu učení v zájmu udržitelného rozvoje, je nezbytné v úsilí v tomto ohledu pokračovat a zintenzivnit je. Politiku a praxi týkající se tohoto druhu učení je třeba dále podněcovat a podporovat. Je nezbytné uznat potřebu vzájemně propojeného učení napříč environmentálními, ekonomickými a sociálními pilíři udržitelného rozvoje a současně klást zvláštní důraz na pilíř environmentální.
2. V rámci Zelené dohody pro Evropu ⁽¹⁾, strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 ⁽²⁾, strategie Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) v oblasti vzdělávání pro udržitelný rozvoj do roku 2030 a související činnosti Evropské hospodářské komise OSN (EHK OSN) ⁽³⁾ se vyzdvihuje klíčová úloha škol, vysokoškolských institucí a dalších institucí zajišťujících vzdělávání a odbornou přípravu spočívající v zapojování účastníků vzdělávání, rodičů, pedagogů ⁽⁴⁾ a širší komunity do změn, které jsou pro úspěšnou, spravedlivou a inkluzivní ekologickou transformaci zapotřebí. Ve svých závěrech s názvem „Biologická rozmanitost – potřeba přijmout naléhavá opatření“ ⁽⁵⁾ Rada zdůraznila, že klíčový význam pro získání nejkvalitnějších údajů a nalezení nejlepších řešení mají v tomto ohledu mimo jiné investice do vzdělávání. Strategie EU pro mládež si vytyčuje za cíl udržitelnou zelenou Evropu a vyzývá k tomu, aby byli všichni mladí lidé environmentálně aktivní a vzdělání.

⁽¹⁾ Dokument COM(2019) 640 final.

⁽²⁾ Dokument COM(2020) 380 final.

⁽³⁾ Včetně nového rámce pro provádění strategie EHK OSN v oblasti vzdělávání pro udržitelný rozvoj na období 2021–2030.

⁽⁴⁾ Pro účely tohoto doporučení pojem „pedagogové“ zahrnuje učitele, školitele, pracovníky s mládeží, vyučující na pedagogických školách a všechny odborníky v oblasti formálního, neformálního a informálního vzdělávání.

⁽⁵⁾ Dokument 12210/20.

3. Učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje podporuje účastníky vzdělávání všech věkových kategorií v tom, aby si osvojovali znalosti, dovednosti a postoje nezbytné pro udržitelnější způsob života, aby změnili vzorce spotřeby a výroby, přijali zdravější životní styl a přispívali – jak individuálně, tak kolektivně – k udržitelnější ekonomice a společnosti. Napomáhá rovněž k budování dovedností a kompetencí, které jsou na trhu práce stále potřebnější. Podporuje chápání vzájemně propojených globálních výzev, jimž čelíme, včetně klimatické krize, zhoršování stavu životního prostředí a úbytku biologické rozmanitosti, a z nichž všechny mají environmentální, sociální, ekonomický a kulturní rozměr.
4. V rámci cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje se zejména v cíli 4.7 všichni účastníci vzdělávání vyzývají, aby si do roku 2030 osvojili znalosti a dovednosti potřebné k prosazování udržitelného rozvoje, mimo jiné prostřednictvím vzdělávání zaměřeného na udržitelný rozvoj a udržitelný způsob života, lidská práva, genderovou rovnost, prosazování kultury míru a nenásilí, globální občanství a uznávání kulturní rozmanitosti a přínos kultury k udržitelnému rozvoji ⁽⁶⁾.
5. Ve sdělení o Evropském prostoru vzdělávání ⁽⁷⁾, v evropském pilíři sociálních práv ⁽⁸⁾, strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030) ⁽⁹⁾ a ve sdělení o novém Evropském výzkumném prostoru pro výzkum a inovace ⁽¹⁰⁾ se vyzývá k tomu, aby politiky a investice v oblasti vzdělávání a odborné přípravy byly zaměřeny na inkluzivní ekologickou a digitální transformaci v zájmu dosažení odolnosti a prosperity v budoucnosti.
6. Klíčové kompetence, jak jsou definovány v evropském referenčním rámci klíčových kompetencí pro celoživotní učení ⁽¹¹⁾, mají za cíl podporovat lidi v celé Evropě při získávání znalostí, dovedností a postojů potřebných pro osobní naplnění a rozvoj, zaměstnatelnost, sociální začlenění, udržitelný životní styl, úspěšný život v pokojných společnostech, zvládání životních nároků s vědomím významu zdraví a aktivní občanství v době rychlých a hlubokých změn.
7. V Evropské agendě dovedností ⁽¹²⁾ byla oznámena podpora rozvoje základního souboru zelených dovedností pro trh práce s cílem vytvořit generaci odborníků s povědomím o životním prostředí a ekologických hospodářských subjektů a začleňovat otázky životního prostředí a klimatu do všeobecného vzdělávání, vysokoškolského vzdělávání a odborného vzdělávání a přípravy, jakož i do výzkumu. Evropa potřebuje vysoce kompetentní odborníky, aby podpořila ekologickou transformaci a byla světovým lídrem v oblasti udržitelných technologií.
8. V doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost ⁽¹³⁾ a Prohlášení z Osnabrücku se uznávají odvětví odborného vzdělávání a přípravy jako klíčové pro digitální a ekologickou transformaci.
9. Evropský klimatický pakt vyzývá jednotlivce, komunity a organizace, aby se podíleli na opatřeních v oblasti klimatu a budování ekologičtější Evropy, a nabízí v tomto ohledu příležitost obeznámit se s problematikou změny klimatu, vyvíjet a zavádět řešení a spojovat se s ostatními, aby se dopad těchto řešení znásobil. Cílem Koalice pro vzdělávání v oblasti klimatu je vytvořit komunitu vedenou studenty a učiteli spolu s jejich školami a sítěmi a dalšími aktéry v oblasti vzdělávání, učit se z co největšího množství relevantních zkušeností a překonat rozdílnost mezi odvětvími vzdělávání, jednotlivými oblastmi a lidmi.
10. Akční plán digitálního vzdělávání ⁽¹⁴⁾ představuje vizi vysoce kvalitního, inkluzivního a přístupného evropského digitálního vzdělávání a odborné přípravy a zdůrazňuje význam digitálních technologií jako účinných faktorů umožňujících ekologickou transformaci, které současně usnadňují přechod k udržitelnému chování při vývoji a používání digitálních produktů.

⁽⁶⁾ UNESCO, *Education for sustainable development: a roadmap* (Vzdělávání pro udržitelný rozvoj: plán), 2020.

⁽⁷⁾ Dokument COM(2020) 625 final.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 428, 13.12.2017, s. 10.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 66, 26.2.2021, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Dokument COM(2020) 628 final.

⁽¹¹⁾ Doporučení Rady ze dne 22. května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení (Úř. věst. C 189, 4.6.2018, s. 1).

⁽¹²⁾ Dokument COM(2020) 274 final.

⁽¹³⁾ Úř. věst. C 417, 2.12.2020, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Dokument COM(2020) 624 final.

11. Nový evropský Bauhaus vnáší do Zelené dohody pro Evropu kulturní a kreativní rozměr s cílem ukázat, jakým způsobem mohou udržitelné inovace dosáhnout v našem každodenním životě hmatatelných a pozitivních změn, a to i v rámci školních budov a dalších vzdělávacích prostředí.
12. UNESCO prostřednictvím svého programu vzdělávání pro udržitelný rozvoj pracuje na tom, aby se vzdělávání a odborná příprava staly stěžejnější a viditelnější součástí mezinárodní reakce na klimatickou krizi a aby bylo dosaženo všech cílů udržitelného rozvoje, zejména cíle 4.7 v oblasti vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Podle Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a Pařížské dohody se smluvní strany zavazují spolupracovat v oblasti změny klimatu v kontextu udržitelného rozvoje ve všech jeho rozměrech, a to zejména v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, povědomí veřejnosti, účasti veřejnosti a přístupu veřejnosti k informacím, a podporovat příslušné související činnosti.
13. U mladých lidí roste povědomí o otázkách udržitelného rozvoje, zejména o environmentálních a klimatických otázkách, i chuť se v těchto otázkách angažovat. Z výsledků průzkumu Eurobarometru zveřejněného v květnu 2022 vyplývá, že mladí lidé v EU považují „ochranu životního prostředí a boj proti změně klimatu“ za jednu z klíčových priorit, na něž by se měl Evropský rok mládeže (2022) zaměřit. Již údaje OECD ⁽¹⁵⁾ z roku 2018 ukazují, že mladí lidé ve věku patnácti let mají vysoké povědomí o změně klimatu a environmentální krizi a o nutnosti je řešit. Z těchto údajů OECD však vyplývá, že mnohem méně studentů má dojem, že mohou něco skutečně změnit. Rozsah klimatické a environmentální krize může vést k tomu, že se účastníci vzdělávání cítí být ochromeni a bezmocní, což může být ještě zhoršeno nepřesnými informacemi a dezinformacemi.
14. Je velmi důležité, aby systémy a instituce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy reagovaly na stále častěji vyjadřované názory mladých lidí v souvislosti s klimatickou krizí a krizí v oblasti biologické rozmanitosti a zapojovaly je do navrhování řešení souvisejících s učením v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje a do přijímání opatření pro udržitelnou budoucnost. Evropský rok mládeže 2022 hraje důležitou úlohu v tom, aby byla angažovanost mladých lidí dále podnětána.
15. Pandemie COVID-19 zvýraznila naše úzké vazby s přírodou a opětovně nasměrovala naši pozornost na systémy vzdělávání a odborné přípravy. Získali jsme poznatky o nových možnostech vzdělávání a odborné přípravy, včetně metod smíšeného učení v různých prostředích (též v on-line prostředí), zapojení a autonomie účastníků vzdělávání a vazeb mezi formálním vzděláváním a širší komunitou. Pandemie také zesílila dlouhodobé obavy o tělesnou, duševní a emocionální pohodu dětí, mladých lidí a dospělých.
16. Jednotlivá střediska předškolního vzdělávání a péče, školy, vysokoškolské instituce, výzkumné organizace, poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy a místní komunity jsou v souvislosti s klimatickou krizí a krizí v oblasti biologické rozmanitosti stále aktivnější. Udržitelnost však dosud není v celé EU systémovým rysem vzdělávání a odborné přípravy.
17. V mnoha zemích se učení v zájmu udržitelnosti a stejně perspektivní koncepce, jako je vzdělávání pro udržitelný rozvoj a vzdělávání ke globálnímu občanství, začaly využívat v rámci politik, strategií a vzdělávacích programů. Pedagogové však potřebují další cílenou podporu, odborné znalosti a příležitosti k odborné přípravě k tomu, aby zásady ekologické transformace a udržitelného rozvoje začlenili do svých postupů výuky a odborné přípravy. Často se cítí nedostatečně vybaveni k tomu, aby se vypořádali s ekologickou úzkostí a ekologickým pesimismem a účastníkům vzdělávání pomáhali se pozitivním způsobem angažovat v problematice klimatu a životního prostředí.
18. Celoinstitucionální přístupy k udržitelnosti, které zahrnují všechny oblasti činnosti, nejsou vždy dostatečně uplatňovány. Tyto přístupy mohou zahrnovat výuku a učení, správu, výzkum a inovace, jakož i infrastrukturu, zařízení a operace a měly by zapojit účastníky vzdělávání, zaměstnance, rodiče a místní i širší komunity.

⁽¹⁵⁾ OECD (2020), *Are Students Ready to Thrive in an Interconnected World?* (Jsou studenti připraveni se úspěšně rozvíjet v propojeném světě?) PISA 2018, svazek VI.

19. Je třeba dále zkoumat potenciál a příležitost k doplnění a posílení dalších programů vzdělávání a odborné přípravy. Výuka a učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje mohou plně podporovat politiky a programy týkající se zdraví, dobrých životních podmínek a inkluze, aktivního a globálního občanství, solidarity, učení zaměřeného na studenty, výzkumu a inovací a digitální transformace, včetně umělé inteligence ⁽¹⁶⁾.
20. Systematické začleňování rozměru vzdělávání a odborné přípravy do dalších politik souvisejících s ekologickou transformací a udržitelným rozvojem v celoživotní perspektivě může provádění těchto politik podpořit. Může rovněž propojit různá odvětví společnosti a hospodářství a účinně začlenit problematiku udržitelnosti do vzdělávání a odborné přípravy.
21. Toto doporučení plně respektuje zásadu subsidiarity a proporcionality. Uznává, že úroveň autonomie institucí zajišťujících vzdělávání a odbornou přípravu se v jednotlivých členských státech značně liší. V některých členských státech mají instituce zajišťující vzdělávání a odbornou přípravu, instituce pro vzdělávání učitelů i učitelé a školitelé vysokou míru autonomie. Doporučení bude provedeno v souladu s vnitrostátními podmínkami a ve spolupráci s členskými státy.

DOPORUČUJE ČLENSKÝM STÁTŮM při plném respektování zásad subsidiarity a proporcionality a s vědomím různé míry autonomie institucí zajišťujících vzdělávání a odbornou přípravu v závislosti na vnitrostátních podmínkách:

1. Zvýšit a zesílit úsilí s cílem podpořit systémy vzdělávání a odborné přípravy v přijímání opatření v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje, tak aby účastníci vzdělávání všech věkových kategorií a ze všech prostředí měli přístup ke kvalitnímu, spravedlivému a inkluzivnímu vzdělávání a odborné přípravě v oblasti udržitelnosti, změny klimatu, ochrany životního prostředí a biologické rozmanitosti s náležitým přihlédnutím k environmentálním, sociálním a ekonomickým aspektům.
2. Zavést učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje jako jednu z prioritních oblastí v rámci politik a programů týkajících se vzdělávání a odborné přípravy s cílem toto odvětví podpořit a umožnit mu, aby přispívalo k zajištění udržitelné budoucnosti, zakotvené v holistickém chápání vzdělávání. Uplatňovat a dále rozvíjet komplexní a kolaborativní přístupy k výuce a učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje se zapojením všech relevantních stran v rámci systému vzdělávání a odborné přípravy a zúčastněných subjektů z dalších relevantních odvětví.
3. Poskytnout širokou škálu příležitostí k učení ve formálním, neformálním a informálním prostředí, aby se osoby všech věkových kategorií mohly připravit na ekologickou transformaci a aktivně k ní přispívat a podnikat kroky k dosažení udržitelného, oběhového a klimaticky neutrálního hospodářství šetrného k životnímu prostředí, jakož i spravedlivé, inkluzivní a mírumilovné společnosti.
4. Zvážit na úrovni systému následující opatření:
 - a) v úzké spolupráci s relevantními zúčastněnými subjekty sladit strategie a plány v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, včetně těch, které se týkají vzdělávacích programů a hodnocení, jakož i počátečního vzdělávání pedagogických pracovníků a dalšího profesního rozvoje, s ekologickou transformací a udržitelným rozvojem. Podporovat provádění vnitrostátních a dalších strategií a politik, včetně těch týkajících se souvisejících konceptů, jako je vzdělávání pro udržitelný rozvoj, a to prostřednictvím mechanismů pro následná opatření a monitorování;
 - b) ve vhodných případech investovat do ekologického a udržitelného vybavení, zdrojů a infrastruktury (budov, pozemků a technologií) pro účely učení, socializace a rekreace s cílem zajistit zdravé, bezpečné, inkluzivní, kreativní a odolné vzdělávací prostředí a poskytovat související odbornou přípravu;

⁽¹⁶⁾ Mezinárodní výzkumné středisko pro umělou inteligenci (IRCAI) fungující pod záštitou UNESCO je prvním globálním střediskem, které se v rámci své činnosti zabývá umělou inteligencí, vzděláváním a udržitelným rozvojem.

- c) zvýšit povědomí o přínosech učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje a o příležitostech k učení o této problematice a podporovat formální a neformální instituce zajišťující vzdělávání a odbornou přípravu, včetně předškolního vzdělávání a péče, tak aby se otázky změny klimatu, ochrany životního prostředí, biologické rozmanitosti a udržitelnosti staly pro každodenní život účastníků vzdělávání relevantními, a podporovat kulturu udržitelnosti;
- d) rozvíjet znalosti, dovednosti a postoje účastníků vzdělávání všech věkových kategorií, které jim umožní žít udržitelnějším způsobem, podporovat udržitelné vzorce spotřeby a výroby, přijmout zdravější životní styl, který je ohleduplnější k životnímu prostředí, a jednotlivě i kolektivně přispívat k transformaci naší společnosti;
- e) podporovat a zlepšovat výuku a učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje poskytováním infrastruktury, digitálních nástrojů a zdrojů a podporováním rozvoje digitálních kompetencí pedagogických pracovníků;
- f) smysluplným a koordinovaným způsobem zapojovat všechny účastníky vzdělávání do navrhování a společného vypracovávání přístupů k tomu, co, jak a kde se účastníci vzdělávání učí o ekologické transformaci a udržitelném rozvoji a v jejich zájmu. Podporovat genderově vyvážené zastoupení účastníků vzdělávání ze všech prostředí, včetně osob s omezenými příležitostmi. Umožnit všem účastníkům vzdělávání, aby se účastnili rozhodovacího procesu na úrovni své instituce, jakož i v rámci svých místních a širších komunit, a zapojili se do něj;
- g) v úzké spolupráci s relevantními zúčastněnými subjekty rozvíjet a podporovat vzdělávací programy a rámce, které účastníkům vzdělávání poskytnou čas a prostor pro to, aby již od raného věku rozvíjeli kompetence v oblasti udržitelnosti ⁽¹⁷⁾. Mezigenerační učení a místní příklady, problémy a reakce mohou zvýšit relevantnost vzdělávacích programů pro účastníky vzdělávání, protože ukazují, že změna klimatu, biologická rozmanitost, ochrana životního prostředí a udržitelnost jsou lokální témata, do jejichž řešení je možné se zapojit;
- h) podporovat spolupráci a vytváření sítí v oblasti udržitelnosti, ochrany životního prostředí a biologické rozmanitosti, do nichž budou zapojeny například místní orgány, organizace pro práci s mládeží a mládežnické organizace, střediska pro vzdělávání a odbornou přípravu v oblasti životního prostředí, lesy, parky, zemědělské podniky, muzea, knihovny, nevládní organizace, výzkumné ústavy, organizace spotřebitelů a podniky, a tím posílit vazby mezi formálním, neformálním a informálním učním;
- i) podporovat rozšiřování osvědčených postupů a pedagogického výzkumu týkajících se výuky a učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy.

5. Dále podporovat účastníky vzdělávání zvážením následujících opatření:

- a) vytvářet pro účastníky vzdělávání, a to již od předškolního věku, příležitosti k tomu, aby porozuměli přírodě a její biologické rozmanitosti, zapojili se do péče o ně a vážili si jich, vzbudit v nich zvědavost a úžas a naučit je aktivně přispívat k udržitelnosti na individuální i kolektivní úrovni;
- b) posílit, a to i prostřednictvím finanční podpory a v souladu s vnitrostátními režimy finanční podpory, vysoce kvalitní celoživotní učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje, včetně stáží, učňovské přípravy, dobrovolnictví, mimoškolních činností, činnosti v oblasti práce s mládeží a jiných forem formálního, neformálního a informálního učení, jakož i vazeb mezi nimi. Podněcovat a oceňovat činnosti a programy v oblasti občanské angažovanosti, které jsou v tomto ohledu realizovány;

⁽¹⁷⁾ Pojem „kompetence v oblasti udržitelnosti“, jak je popsán v evropském rámci kompetencí v oblasti udržitelnosti (GreenComp), zahrnuje znalosti, dovednosti a postoje, které účastníci vzdělávání všech věkových kategorií potřebují, aby mohli žít, pracovat a jednat udržitelným způsobem (včetně kritického myšlení, systémového myšlení a propojenosti s přírodou). Pojem „zelené dovednosti“ se týká odborných dovedností, které jsou ve všech odvětvích a na všech úrovních trhu práce zapotřebí pro ekologickou transformaci, včetně vytváření nových zelených pracovních míst.

- c) umožňovat kolaborativní, zkušenostní a prakticky zaměřené metody a přístupy v oblasti učení, které odpovídají místnímu kontextu a tradicím, a podporovat mezioborové a mezipředmětové činnosti. To zahrnuje poskytování praktických příležitostí účastníkům vzdělávání k tomu, aby pozorovali přírodu a pečovali o ni a aby snížili spotřebu, opravovali příslušné výrobky, opětovně je využívali a recyklovali, což jim pomůže pochopit význam udržitelného životního stylu a oběhového hospodářství;
- d) poskytovat fakticky podložené a přístupné informace o klimatické a environmentální krizi a krizi v oblasti biologické rozmanitosti a jejich příčinách, jak bylo dohodnuto v rámci Aarhuské úmluvy ⁽¹⁸⁾;
- e) rozvíjet dovednosti v oblasti řešení problémů a spolupráce, zlepšovat kritické myšlení, mediální gramotnost a systémové myšlení a podporovat pozitivní opatření, včetně dobrovolnictví, s cílem čelit strachu a pocitu bezmoci, které by účastníci vzdělávání mohli pocítit v souvislosti s celosvětovými krizemi, a zmírnit je.
6. Dále podporovat pedagogy s cílem usnadnit učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje zvážením těchto opatření:
- a) uznat, že všichni pedagogové jsou, bez ohledu na svůj obor nebo oblast vzdělávání, pedagogy udržitelnosti, kteří musí podporovat účastníky vzdělávání v přípravě na ekologickou transformaci. Umožnit jim, aby zvyšovali povědomí účastníků vzdělávání o cílech udržitelného rozvoje. Zapojit pedagogy do přípravy vzdělávacích plánů a programů a dalších vzdělávacích reforem souvisejících s ekologickou transformací a udržitelným rozvojem, jakož i do koncipování vhodného profesního rozvoje, konzultovat je v těchto otázkách a v tomto směru je podporovat;
- b) podporovat začleňování problematiky ekologické transformace a udržitelného rozvoje do programů počátečního vzdělávání učitelů a školitelů, do programů dalšího profesního rozvoje a profesních standardů a rámců pro učitele s cílem podpořit rozvoj kompetencí pedagogů s ohledem na udržitelnost;
- c) podporovat mentorské programy a programy profesního rozvoje na úrovni institucí. Podporovat pedagogy v tom, aby s cílem zlepšit výuku a učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje využívali ve své praxi digitální nástroje a technologie;
- d) dále rozvíjet a zkoumat příležitosti a pobídky pro pedagogy, aby se účastnili programů profesního rozvoje souvisejících s udržitelností, například jejich zohledněním v rámci kariérního postupu a rozvoje a vytvářením rolí pro pedagogy, jako je koordinátor v oblasti udržitelnosti;
- e) podporovat pedagogy, mimo jiné poskytnutím potřebného času a prostoru, v tom, aby si osvojili pedagogické postupy, které mezioborovým způsobem zlepšují výuku a učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje, a rozvíjeli sociálně-emocionální aspekty učení, aby se všichni účastníci vzdělávání mohli stát hybateli změn a mohli se naučit přemýšlet a jednat, a to individuálně i kolektivně a na místní i globální úrovni, v zájmu udržitelnějšího světa;
- f) ve vhodných případech podporovat a umožnit transformativní a mezioborovou výuku a učení s využitím tradičních i inovativních přístupů k učení, včetně praktického učení, přístupu STEAM ⁽¹⁹⁾, hackathonů, učení se prostřednictvím služby pro komunitu a gamifikace;
- g) vyvinout a dát k dispozici prostředky na podporu pedagogů, a to i pokud jde o hodnocení. Podporovat pedagogy v tom, aby k výuce a odborné přípravě v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje používali tradiční a nové nástroje a materiály v celé řadě vnitřních a venkovních i digitálních a nedigitálních prostředí. Zajistit přístup k odborným střediskům, včetně středisek pro vzdělávání a odbornou přípravu v oblasti životního prostředí;
- h) povzbudit výzkumnou a inovační komunitu, aby spolupracovala s poskytovateli formálního, neformálního a informálního vzdělávání a odborné přípravy s cílem podporovat pedagogy v oblasti ekologické transformace a udržitelného rozvoje. Podporovat účast na průzkumných projektech a výzkumu souvisejících s klimatickou a environmentální krizí a udržitelností.

⁽¹⁸⁾ Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí.

⁽¹⁹⁾ Přístup STEAM (přírodní vědy, technologie, inženýrství, umění a matematika) využívá tvůrčí potenciál propojení vzdělávání v oborech STEM (přírodní vědy, technologie, inženýrství a matematika) s uměleckými, humanitními a společenskými vědami.

7. Nadále podporovat instituce zajišťující formální a neformální vzdělávání a odbornou přípravu, aby ve vhodných případech účinně začleňovaly problematiku ekologické transformace a udržitelného rozvoje do všech svých činností a operací, zvážením těchto opatření:
- a) podporovat a umožňovat účinné celoinstitucionální přístupy k udržitelnosti, které zahrnují výuku a učení, vizi, plánování a správu, aktivní participaci účastníků vzdělávání a zaměstnanců, zapojení rodin, správu budov a zdrojů, partnerství s místními a širšími komunitami a výzkum a inovace. Podporovat vedoucí pracovníky v oblasti vzdělávání při řízení organizačních změn prostřednictvím specializovaného profesního rozvoje a poradenství pro jejich role;
 - b) podporovat vzdělávací instituce a instituce odborné přípravy, aby navrhovaly, monitorovaly a hodnotily své strategie udržitelnosti nebo začleňovaly problematiku udržitelnosti do stávajících procesů a opatření (např. plánů rozvoje škol, prohlášení o poslání vysokoškolského vzdělávání a strategií tohoto vzdělávání). Uznat, že se jedná o dlouhodobý proces vyžadující malé měřitelné kroky, které jsou průběžně monitorovány a hodnoceny, a to i prostřednictvím sebehodnocení ze strany dané instituce;
 - c) v souladu s jejich institucionální autonomií povzbuzovat a podporovat střediska předškolního vzdělávání a péče, školy, vysokoškolské instituce, poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy, instituce pro vzdělávání dospělých a další poskytovatele vzdělávání v tom, aby se účastnily programů ekologické certifikace, které mohou mít environmentální, sociální, vzdělávací a ekonomické přínosy. Poskytnout takovým systémům podpůrné struktury, například agentury nebo subjekty na podporu celoinstitucionálních přístupů, mentoring a vytváření sítí, vzory a pokyny, jakož i finanční podporu;
 - d) soustředit část vnitřního nebo vnějšího přezkumu a mechanismů zajišťování kvality organizací pro vzdělávání a odbornou přípravu na udržitelnost. Ocenit účinné zapojení ze strany vysokoškolských institucí prostřednictvím vhodných prostředků, včetně například mechanismů financování;
 - e) dále začleňovat problematiku ekologické transformace a udržitelného rozvoje do programů, osnov a modulů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a vysokoškolského vzdělávání (v souladu s institucionální autonomií a akademickou svobodou) napříč řadou oborů, včetně obchodních studií, společenských, pedagogických a humanitních věd, umění, architektury a inženýrství, územního plánování a řízení. Využívat zdroje a materiály vyvinuté nevládními organizacemi zabývajícími se životním prostředím a vzděláváním a dalšími relevantními subjekty;
 - f) podporovat vysokoškolské instituce, instituce odborného vzdělávání a přípravy a instituce pro vzdělávání dospělých při vytváření malých a individuálně uzpůsobených vzdělávacích kurzů o ekologické transformaci a udržitelném rozvoji, které mimo jiné mohou vést k získání mikrocertifikátů, a to s cílem prohloubit, rozšířit a aktualizovat odborné kompetence;
 - g) podporovat partnerství napříč všemi obory a se všemi aktéry, včetně podniků, uměleckých subjektů, zemědělských podniků, subjektů spravujících kulturní dědictví, sportovních a mládežnických organizací, výzkumných institucí, organizací občanské společnosti, odvětví vzdělávacích zdrojů (včetně technologií, publikací a dalších učebních pomůcek), jakož i s výzkumem v oblasti vzdělávání. Podporovat rozvoj mimoškolních, letních a jiných programů a zároveň podporovat stáže například v laboratořích, podnicích, výzkumných institucích a nevládních organizacích;
 - h) podporovat programy, které prosazují inovace a podnikání v oblasti udržitelnosti. Posílit vysokoškolské instituce a instituce odborného vzdělávání a přípravy s cílem zřídít nebo posílit centra udržitelnosti, která podpoří inovace a podnikání zaměřené na ekologickou transformaci a udržitelný rozvoj, oběhové hospodářství a biologickou rozmanitost.
8. Ve vhodných případech mobilizovat vnitrostátní fondy a fondy EU na investice do infrastruktury, odborné přípravy, nástrojů a zdrojů s cílem zvýšit odolnost formálního a neformálního vzdělávání a odborné přípravy a jejich připravenost na ekologickou transformaci; jedná se zejména o Erasmus+, Nástroj pro oživení a odolnost, Evropský sbor solidarity, Evropský sociální fond plus, Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci, Evropský fond pro regionální rozvoj, Nástroj pro technickou podporu, program Digitální Evropa, Horizont Evropa a Program InvestEU.
9. Investovat do sledování, výzkumu a hodnocení politických výzev a dopadu těchto iniciativ s cílem využít získaných poznatků a uplatnit je při tvorbě politik. To může zahrnovat provádění stávajících ukazatelů a cílů, mimo jiné i na mezinárodní úrovni,

VYZÝVÁ KOMISI, ABY PŘI NÁLEŽITÉM ZOHLEDNĚNÍ ZÁSADY SUBSIDIARITY A VNITROSTÁTNÍCH OKOLNOSTÍ:

1. Usnadnila spolupráci a vzájemné učení mezi členskými státy a zúčastněnými subjekty, pokud jde o učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje, a to prostřednictvím:
 - a) strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030) ⁽²⁰⁾, v němž je vzdělávání a odborná příprava v zájmu ekologické transformace jednou z klíčových prioritních oblastí;
 - b) šíření a motivace k využívání příležitostí k propagaci, podpoře a umožnění formálního a neformálního vzdělávání a odborné přípravy v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje, a to v rámci programů financování EU, jako je Erasmus+, Evropský sbor solidarity, program LIFE, Evropský sociální fond plus, Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci, program Horizont Evropa, včetně akcí „Marie Curie-Sklodowska“, programu pro poskytování informací a zvyšování povědomí o rozvojové problematice a Nástroje pro technickou podporu;
 - c) sdílení osvědčených postupů z výměn, projektů a sítí zaměstnanců v rámci programu Erasmus+, a to i prostřednictvím aliancí Evropských univerzit, online komunity eTwinning, pedagogických akademií Erasmus+, jakož i center excelence odborného vzdělávání, akcí „Marie Curie-Sklodowska“ a Evropského inovačního a technologického institutu;
 - d) identifikace, dokumentace a sdílení osvědčených postupů, mimo jiné pomocí stávajících online platforem ⁽²¹⁾ a podporou vytváření sítí vnitrostátních a jiných organizací působících v oblasti vzdělávání, ekologické transformace a udržitelného rozvoje v rámci formálního a neformálního vzdělávání a odborné přípravy;
 - e) zapojení mladých lidí do provádění doporučení, zejména prostřednictvím Evropského roku mládeže 2022 a dialogu EU s mládeží, s cílem zajistit plné zohlednění stanovisek, názorů a potřeb mladých lidí a mládežnických organizací;
 - f) vytváření synergií s Koalicí pro vzdělávání v oblasti klimatu a Novým evropským Bauhausem.
2. Ve spolupráci s členskými státy vypracovala, sdílela a zpřístupnila zdroje, materiály a výzkum týkající se učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje, včetně nového evropského rámce kompetencí v oblasti udržitelnosti označovaného jako GreenComp.
3. Podporovala pedagogy ve výuce zaměřené na ekologickou transformaci a udržitelný rozvoj tím, že bude:
 - a) poskytovat zdroje a podpůrné materiály k dobrovolnému využití v rámci Evropské platformy školního vzdělávání, elektronické platformy pro vzdělávání dospělých v Evropě (EPALE) a Evropského portálu pro mládež;
 - b) oceňovat mimořádné úsilí v oblasti výuky a učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje prostřednictvím systémů cen EU, včetně evropské ceny za inovativní výuku, ceny eTwinning a evropských cen za odborné dovednosti.
4. Sledovala, jak absolventi vysokých škol, absolventi odborného vzdělávání a přípravy a začínající výzkumní pracovníci rozvíjejí své zelené dovednosti či postoje k environmentální udržitelnosti, aniž by došlo k vytváření nových povinností týkajících se podávání zpráv či jakékoli další zátěže pro členské státy, a to prostřednictvím stávajících evropských průzkumů, jako je evropská iniciativa pro sledování uplatnění absolventů, například zahrnutím otázek o těchto postojích do uvedených průzkumů.

⁽²⁰⁾ Usnesení Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030) (Úř. věst. C 66, 26.2.2021, s. 1).

⁽²¹⁾ Mezi ně by mohla patřit Koalice pro vzdělávání v oblasti klimatu, připravovaná Evropská platforma školního vzdělávání, portál Evropa pro školy, platforma Science is Wonderful! (Věda je úžasná!), Evropský portál pro mládež, elektronická platforma pro vzdělávání dospělých v Evropě (EPALE), projekt Scientix, Evropská aliance pro učňovskou přípravu a Pakt pro dovednosti.

5. Monitorovala pokrok v oblasti vzdělávání v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje v rámci stávajících zpráv o Evropském prostoru vzdělávání a Zelené dohody pro Evropu, aniž by došlo k vytváření nových povinností týkajících se podávání zpráv či jakékoli další zátěže pro členské státy. To zahrnuje podporu vypracování možných ukazatelů nebo cílů na úrovni EU týkajících se udržitelnosti, jak je stanoveno v usnesení Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030).
6. Posilovala spolupráci se stávajícími mezinárodními organizacemi, zejména s UNESCO a dalšími orgány OSN, včetně EHK, s cílem prosazovat s tvůrci politik, odborníky a se zúčastněnými subjekty v členských státech a mezi členskými státy přístup ke vzdělávání a odborné přípravě v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje, jenž zahrnuje rovnost, inkluzi a spravedlnost, a to v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu, s cíli udržitelného rozvoje a plánem UNESCO pro vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje do roku 2030.
7. Pokračovala v posilování zeleného rozměru programů Erasmus+ a Evropský sbor solidarity, a to v obou případech jak prostřednictvím udržitelné mobility, on-line spolupráce a ekologických postupů v rámci projektů, tak výrazným zaměřením na ekologickou transformaci a udržitelný rozvoj ve spolupráci s různými zúčastněnými subjekty v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a mládeže.

V Lucemburku dne 16. června 2022.

*Za Radu
předseda*
O. DUSSOPT
